

Een versterkte veiligheid in het openbaar vervoer in Brussel

I. Inleiding

Het federaal regeerakkoord, de algemene beleidsnota van de Minister van Binnenlandse Zaken en het nationaal veiligheidsplan van de federale regering hebben stuk voor stuk een versterkte veiligheid in het openbaar vervoer als essentiële prioriteit.

Bovendien werd, in de context van de institutionele akkoorden, een bedrag van 30 miljoen euro voorzien voor de veiligheid op de begroting 2012 van de federale Staat, dat moet worden overgeheveld naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van zodra het eerste pakket institutionele hervormingen gestemd is.

Daarom werden van bij het aantreden van de federale regering contacten gelegd en is overleg opgestart tussen de Minister van Binnenlandse Zaken en de Minister-President van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, alsmede met de Brusselse Minister van Openbaar Vervoer, met het oog op een samenhangende en gezamenlijke strategie voor meer veiligheid in Brussel, meer bepaald in het openbaar vervoer.

Op het kabinet van de Minister van Binnenlandse Zaken wordt momenteel in overleg met het kabinet van de Minister-President van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de laatste hand gelegd aan een actieplan voor de veiligheid in Brussel dat na de paasvakantie zal worden behandeld in het kader van de Conferentie van Brusselse Burgemeesters en vervolgens in interkabinettenwerkgroepen.

De maatregelen voor een versterkte veiligheid in het openbaar vervoer maken hiervan ten volle deel uit.

Daarnaast werkt de Minister-President van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan de laatste voorstellen met het oog op de verdeling van de 30 miljoen euro voor de veiligheid in Brussel met prioritaire aandacht voor het openbaar vervoer.

De beleidsverantwoordelijken delen in het algemeen verdriet en het onbegrip na het pijnlijke en schandelijke drama van dit weekend waarbij een toezichter van de MIVB is aangevallen tijdens de uitoefening van zijn functies. Daarom is beslist de vakbonden van de werknemers van de MIVB en de directie van de maatschappij te ontmoeten maar vooral om hun de projecten voor te leggen die wij aan het voltooien zijn en die in de loop van de komende twee weken zullen worden voorgesteld. **Het gaat om concrete voorstellen die zullen voorgelegd worden ter goedkeuring aan de respectievelijke regeringen binnen de 2 weken.**

II. Concrete voorstellen van de Minister van Binnenlandse Zaken, de Minister-President van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Minister van Justitie en de Brusselse Minister van Openbaar Vervoer met betrekking tot de maatregelen ter versterking van de veiligheid op de openbare vervoersnetten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

1. Oprichting van een Brusselse politietaskforce « openbaar vervoer » en duidelijke taakverdeling tussen de spoorwegpolitie en de lokale politie.

Verduidelijking van de taakverdeling

1. De federale politie krijgt de exclusieve bevoegdheid over de beveiliging in alle belangrijke stations (Noordstation, Centraal Station, Zuidstation, Schuman, Simonis, Weststation, de stations Bockstael, Merode en Delta) gelegen in de 19 gemeenten, in geheel de metro en in de 69 metrostations. De personeelsleden komen uit de federale reserve en de spoorwegpolitie.
2. De lokale politie van de 6 Brusselse politiezones wordt bevoegd voor de beveiliging van het bovengrondse net (bussen, trams), de bovengrondse stations en de stationsomgevingen. Ze zal hiervoor een welbepaald aantal personeelsleden inzetten die moeten zorgen voor een aanwezigheid in het openbaar vervoer en rondom de metro- en treinstations in hun zone. De financiering zal opgenomen worden in de 30 miljoen euro die voorzien is voor de veiligheid in het kader van de herfinanciering van Brussel als gevolg van de institutionele akkoorden.

Oprichting van een taskforce

Er wordt een **operationele** politietaskforce « openbaar vervoer » opgericht voor de 19 Brusselse gemeenten. Deze zal bestaan uit leden van de federale politie (spoorwegpolitie en federale reserve) en leden van de lokale politie afkomstig uit de 6 Brusselse politiezones. Hierbij wordt ook een vertegenwoordiger van de Minister-President betrokken (verbindingsofficier bij de Minister-President).

De leden van de federale en van de lokale politie die voor de beveiliging van het openbaar vervoer worden ingezet, vormen samen de Brusselse politietaskforce « veiligheid in het openbaar vervoer », waarbij het traditioneel hiërarchisch kader gehandhaafd blijft. De taskforce vergadert op regelmatige basis en staat in voor de algemene coördinatie van de globale beveiligingsstrategie voor het openbaar vervoer te Brussel zoals deze gezamenlijk wordt uitgezet door de Brusselse Hoofdstedelijke en de Federale Regering, voor de uitwisseling van informatie en voor de besluitvorming rond gezamenlijke acties. De taskforce staat onder leiding van de directeur coördinator van Brussel in overleg met de 6 zonechefs en met de verantwoordelijke van de spoorwegpolitie van Brussel en de federale reserve, die alle dienen deel te nemen aan het overleg.

De verantwoordelijken van de veiligheidsdiensten van de

vervoersmaatschappijen worden uitgenodigd om bij de taskforce aan te sluiten wanneer dit zich opdringt.

Een omzendbrief moet de coördinatie tussen de politiediensten organiseren en de werkingsregels vaststellen voor de taskforce op basis van overleg tussen de plaatselijke, federale en gewestelijke overheid.

2/ De organisatie van een vrije toegang tot camerabeelden van de MIVB en de NMBS voor de diensten van de federale en lokale politie in het kader van hun preventieopdracht en de optimalisatie van interventies (behoud van dit recht in het kader van gerechtelijke onderzoeken) volgens de modaliteiten die gepreciseerd zullen worden in het kader van een samenwerkingsprotocol tussen de verschillende autoriteiten. De wetgeving (bewakingswet) zal in functie hiervan aangepast worden.

3/ Creatie van een (nieuw) protocolakkoord binnen de taks force tussen de politie en de veiligheidsdiensten:

Een nieuw samenwerkingsprotocol zal afgesloten worden tussen de lokale en federale politie en de veiligheidsdiensten die actief zijn binnen het openbaar vervoer in de 19 gemeentes. Dit met het oog om de efficiëntie van de samenwerking te versterken en waar de regionale overheid zal bij betrokken worden.

Dit protocol zal de globale rolverdeling tussen de verschillende diensten vastleggen, de gemeenschappelijke strategieën ter versterking van de veiligheid van het openbaar vervoer alsook het kader van **de interventietijden van de politie die verbeterd dienen te worden.**

Het bestaat uit twee specifieke samenwerkingsprotocollen :

- a. Tussen de federale politie en de veiligheidsdienst van de NMBS met het oog op het verzekeren van een specifieke rolverdeling en informatie uitwisseling en de vrije en constante toegang tot camerabewakingsbeelden van de NMBS door de federale politie wat betreft de stations en treinen.
- b. Tussen de lokale en federale politie en de veiligheidsdiensten van MIVB, TEC en De Lijn met het oog op het verzekeren van een specifieke rolverdeling en informatie uitwisseling en de vrije en constante toegang tot camerabewakingsbeelden van de metro, trams, bussen en stopplaatsen.

4/. Het versterken van de effectieve politie beambten bestemd om de veiligheid in het openbaar vervoer te garanderen: 400 extra politie beambten voor de veiligheid van het openbaar vervoer

4.1 / 150 federale effectieve politie beambten extra : 100 effectieven van de federale politie zullen bijkomend aangesteld

worden voor de bewaking van stations en metro en 50 politie beambten bij de federale reserve voor de bewaking van treinen en metro.

Vandaag beschikt de spoorwegpolitie voor Brussel-Halle-Vilvoorde over 229 eenheden waarvan 115 voor de metro, 72 voor het spoorwegennet en de stations en 36 voor de Schengencontrole bij Eurostar, **waarvan 187 operationeel zijn.**

Op voorstel van de minister van Binnenlandse Zaken en op basis van de bedragen verkregen in het kader van het begrotingsconclaaf in februari 2012, zal het geheel van effectieven bij elkaar gebracht worden en zullen 100 bijkomende **operationele** effectieven structureel in dienst genomen worden en aangesteld worden bij de spoorwegpolitie van Brussel alsook 50 leden van de federale reserve op het budget van 2012. **Dit betekent dat de operationele effectieven van de federale politie bestemd voor de organisatie van de veiligheid van stations en metro met meer dan 50% zal toenemen in vergelijking met de actuele situatie.**

Een specifieke bijkomende rekrutering van politie zal georganiseerd worden in juni en oktober om respectief aangesteld te worden, afhankelijk van de duur van de opleiding, in januari, april, juni en oktober 2013.

De leden van de federale reserve zullen systematisch toegewezen worden voor de beveiliging van het openbaar vervoer wanneer zij niet gelast zijn met een interventie.

In afwachting van de versterking van de lokale effectieven en de federale politie zoals hierboven beschreven, wordt er de komende weken overwogen om tijdelijk de effectieven van het interventiekorps (ck Brussel) te verdubbelen om zodus de huidige 130 eenheden te verhogen met 100 à 130 bijkomende eenheden. Dit tegen uiterlijk oktober 2013, wanneer er 400 nieuwe politie beambten bijkomen.

De federale reserve zal, onder coördinatie van de directeur coördinator van Brussel, de veiligheidsopdrachten in het openbaar vervoer verzekeren.

Sommige versterkingen kunnen komen van andere diensten binnen de federale spoorwegpolitie.

Vanaf deze week zal contact genomen worden met de gouverneurs en de Brusselse zonechefs – in afwachting van voornoemde engagementen- om te kijken op welke manier de aanwezigheid binnen het openbaar vervoer vanaf deze week kan versterkt worden. Een overleg met de burgemeesters van de 19 gemeentes, de Minister van Binnenlandse Zaken en de Minister-President zal, zoals voorzien, plaats hebben op 17 april 2012.

4.2 250 effectieven van de lokale politie zullen bijkomend aangesteld worden voor de beveiliging van bussen, trams, stopplaatsen en stationsomgevingen

Op voorstel van de Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en op basis van de aanwendig van 30 miljoen EUR verkregen tijdens de institutionele hervormingen voor Brussel, zullen 250 nieuwe agenten en/of inspecteurs kunnen aangeworven worden door de zones op voorwaarde dat ze uitsluitend aangewend worden om de veiligheid op bussen, trams en de directe stationsomgeving te verzekeren en dat ze deel uitmaken van de voornoemde task force. De opleiding zal starten in juni en oktober 2012 om te eindigen naar gelang het geval in januari, april, juni en oktober 2013.

5. Versterking van de capaciteit voor veiligheid bij STIB-MIVB

In het kader van het federaal budget van 30 miljoen EUR, bestemd voor het Brussels Gewest om de veiligheid te versterken, zal een vast bedrag gaan naar de versterking van de capaciteit van de veiligheid van de MIVB, inbegrepen de verhoging van de rekrutering van personeel voor de veiligheidsdienst van de MIVB, de versterking van de vorming en de investeringen inzake veiligheid, in het bijzonder bewakingscamera's. **De minister-president kondigt aan dat hij toestaat dat vanaf morgen 50 bijkomende personen in de veiligheids- en preventiedienst van de MIVB gerekruteerd worden.**

6. Aanpassingen aan de bewakingswet en de reglementering (wet van 10 april 1990 en de besluiten en omzendbrieven die er uit voortkomen) om de bevoegdheden van de veiligheidsdiensten in het openbaar vervoer te versterken (neerlegging op Ministerraad van 20 april 2012)

De wetgeving en de reglementering van de privé bewaking zullen aangepast worden volgens volgende modaliteiten die zullen voorgesteld worden aan de Ministerraad:

1. De bewakingsagenten zullen de identiteitskaart van de reiziger kunnen eisen, zonder hun akkoord te vragen
2. Een veiligheidscontrole zal uitgevoerd mogen worden, niet alleen om wapens of gevaarlijke instrumenten te vinden, maar ook om een identiteitsdocument te vinden.
3. Het staande houden van personen in afwachting van de komst van de politie zal verhoogd worden van 30 minuten naar 2 (3) uren tot wanneer de politie aankomt. Bovendien zullen de interventietijden van de politie worden behandeld in het kader van de voorziene protocolakkoorden. De mogelijkheid om de staande houding uit te breiden in geval van inbreuken op de wetgeving en regionale reglementering zal geanalyseerd worden.
4. Een aanpassing van het eerste artikel van het besluit van 4 april 2006 zal uitgewerkt worden met het oog op de uitbreiding van de lijst van interventieplaatsen van veiligheidsagenten naar alle plaatsen die STIB-

MIVB exploiteert (stopplaatsen, depots, voertuigen, ...) of De Lijn of TEC. De veiligheidsdiensten zullen voortaan ook bevoegd zijn

- a. In de tram- en bushaltes die de MIVB definieert als zijnde bovengronds en in de ondergrondse premetro stations.
- b. In alle plaatsen uitgebaat door de openbare vervoersmaatschappijen
- c. In plaatsen die uitgebaat worden door meerdere bedrijven.

De mogelijkheid om tussen te komen op plaatsen die uitgebaat worden door meerdere bedrijven zal voorzien worden voor zover er een samenwerkingsakkoord is tussen de maatschappijen die deze samenwerking duidelijk regelen.

5. De vergunning 17.1003.07 afgesloten tussen MIVB en FOD Binnenlandse Zaken op 31 juli 2008 (Ministerieel Besluit) zal herzien worden met het oog op vernieuwing in 2013.

7. Verbetering van de dispatching en de versterking van de communicatiesnelheid tussen de conducteurs en controleurs van de transportbedrijven en de politiediensten

Er is overeengekomen om een permanente informatie uitwisseling te houden tussen de dispatching van MIVB, NMBS, de spoorwepolitie van Brussel en de dispatching van de lokale politie.

Een snel en direct communicatiesysteem tussen de agenten van de transportmaatschappijen en de politiediensten zal ingezet worden.

8. Vrije toegang van leden van de politiediensten bij de uitoefening van hun functie bij het openbaar vervoer

Om de constante zichtbaarheid van politie in het openbaar vervoer te versterken, is er afgesproken om niet enkel een vrije toegangkaart te verlenen die gelieerd is aan de uitoefening van hun politiefuncties en om de zonechefs aan te sporen wanneer mogelijk, en in het bijzonder in het kader van de administratieve verplaatsingen, om deze te laten gebeuren via het openbaar vervoer.

9. Verstrenging van de administratieve boetes

Het wetsontwerp over de administratieve boetes van de Minister van Binnenlandse Zaken, dat momenteel voltooid wordt, verstrengt de administratieve sancties en voorziet in een specifiek hoofdstuk voor overlast en geweld in de openbare ruimte, zoals het openbaar vervoer. De sancties worden verstrengd, de leeftijd wordt verlaagd tot veertien jaar en er komen meerdere nieuwe regels. Met betrekking tot de openbare vervoersmaatschappijen zal informeel overleg worden gevoerd met de gewestelijke overheden.

10. Versterking van het preventiebeleid voor wat betreft de veiligheid in het openbaar vervoer

De kadernota integrale veiligheid zal nieuwe maatregelen bevatten ter zake. De nota wordt in juni voorgelegd aan de Ministerraad na overleg met de Gemeenschappen en Gewesten.

11. Lancering van een groots opgezette nationale sensibiliseringscampagne voor meer respect voor ordediensten en gezagsfuncties en de strijd tegen het geweld dat hen ten deel valt

Zoals bepaald in de algemene beleidsnota van de Minister van Binnenlandse Zaken wordt in september een grootschalige nationale sensibiliseringscampagne opgezet voor meer respect voor ordediensten en gezagsfuncties en de strijd tegen het geweld waarmee zij worden geconfronteerd.

12. Met betrekking tot Justitie worden een aantal sterke maatregelen voorzien :

- de Minister van Justitie beoogt een verstrenging van de straffen in geval van vrijwillige slagen en verwondingen en dreiging met bijzondere aandacht voor verzwarende omstandigheden bij feiten gepleegd tegen personen met gezagsfuncties of die openbare taken uitvoeren.
- inzake stedelijk geweld beoogt de Minister het College van Procureurs-Generaal te verzoeken een omzendbrief uit te schrijven om de antwoorden op « veelplegers » te verstrengen.
- er zal worden voorzien in snellere procedures bij de justitiehervorming.

Op 18 april, om 11 u, vindt een ontmoeting plaats van de MIVB-directie, de vertegenwoordigers van de vakbondsorganisaties, de Procureur des Konings en leden van het kabinet van Justitie om een methodologie te bepalen voor de klachtenopvolging.

13. Versterking van de gemeenschapswachten

Op voorstel van de Minister van Binnenlandse Zaken worden de opleiding, de bevoegdheden en het aantal gemeenschapswachten vanaf 2012 versterkt in functie van de bijkomende middelen die zijn verkregen naar aanleiding van het begrotingsconclaaf in februari.

III. Methode

Er wordt een werkgroep opgericht gecoördineerd door de Minister van Binnenlandse Zaken en de Minister-President waarin alle bevoegde overheden en beleidsniveaus worden samengebracht, samen met de vakbonden van de betrokken korpsen. De werkgroep zal instaan voor de opvolging, de

begeleiding en de verdere invulling van de verschillende voorstellen.
Een eerste ontmoeting vindt deze week plaats op het kabinet Binnenlandse Zaken. Daar zal een kalender en een termijnplanning worden vastgesteld.

Brussel, 9 april 2012,

Joëlle Milquet

Minister van Binnenlandse Zaken

Charles Picqué

Minister-President van het
Brussels Hoofdstedelijk
Gewest

Brigitte Grouwels

Brussels Minister
van Openbaar vervoer

Serge Lipszyc

Adjunct-Kabinetschef
van de Minister van Justitie